

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATMINTINŲ DIENŲ ĮSTATYMO NR. VIII-397
1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Nepriklausomybės laikotarpiu beveik 1600 Lietuvos piliečių, gelbėjusių žydus nacių okupuotoje Lietuvoje, yra apdovanoti Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi, iš kurių 921 asmenys Jad Vašem yra pripažinti Pasaulio tautų teisuoliais (2021 m. lapkričio 14 d. duomenys).

Lietuvos žydų gelbėtojai – tai asmenys, Lietuvos didvyriai, kurie Holokausto metais gelbėjo žydus. Šie žmonės dažnai niekuo neišsiskyrė, bet buvo orūs savo vertybėmis, išliko žmogiški net ir sunkiausiomis aplinkybėmis, nekolaboravo su naciais, gelbėjo kitus rizikuodami savo ir savo artimųjų laisve ir gyvybe. Lietuvos žydų gelbėtojai yra verti išskirtinio valstybės dėmesio ir visuomenės pagarbos. Šiandien šių žmonių herojiškos istorijos ir nuopelnai Tėvynei bei žmogiškumui, deja, mūsų visuomenei yra per mažai žinomi.

Šiuo įstatymo projektu siūlome kovo 15 d. paskelbti Lietuvos žydų gelbėtojų atminimo diena. 1966 m. kovo 15 d. Vilniaus geto žydų gelbėtoja Ona Šimaitė tapo pirmąja lietuve, kuriai buvo suteiktas garbingas Pasaulio Tautų teisuolės vardas.

Šio įstatymo projekto tikslas – įvertinti Lietuvos žydų gelbėtojų nuopelnus žmogiškumui ir Lietuvos valstybei, įteisinant kovo 15-ąją, kaip atmintiną dieną.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Laisvės kovų ir valstybinės atminties komisijos pirmininkė Paulė Kuzmickienė, Seimo narys Stasys Tumėnas ir Šiaulių žydų bendruomenė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Nereguliuojami.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Siūloma įvertinti Lietuvos žydų gelbėtojų nuopelnus žmogiškumui ir Lietuvos valstybei, įteisinant kovo 15-ąją, kaip atmintiną dieną Lietuvos Respublikos atmintinų dienų įstatyme NR. VIII-397. Siekiama, kad daugiau dėmesio būtų skirta žydus gelbėjusiems lietuviams, kurių žygdarbiai verti išskirtinės valstybės ir visuomenės pagarbos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir plėtrai.

Įstatymo įgyvendinimas neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus įstatymą, kitų galiojančių teisės aktų keisti ar panaikinti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu nėra nustatomos naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Įstatymo nuostatomis įgyvendinti nereikės priimti įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymui įgyvendinti papildomų lėšų iš valstybės (savivaldybių) biudžeto nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai žodžiai: atmintina diena, Lietuvos žydų gelbėtojai, kovo 15-oji.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia

Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos pirmininkė

Paulė Kuzmickienė